

**ปัญหากฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับ
ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา***
**LAW PROBLEMS OF CANNABIS LIBERALIZATION OF THAILAND COMPARE
WITH JAPAN UNITED KINGDOM AND THE UNITED STATES**

ศิวัช นุกูลกิจ

Siwat Nukulki

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University, Thailand.

E-mail: siwat@ptu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย โดยพิจารณาจากปัญหา (1) การเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ (2) ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชา (3) มาตรการทางกฎหมายในการเปิดเสรีกัญชา โดยจะทำการศึกษาร่วมกับของญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า (1) การเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการเกิดจากผู้เสพยาส่วนตัว ครอบครัว เศรษฐกิจ การว่างงาน หนี้สินมาก เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ ก็ไปเสพยาผ่อนคลาย ลดความวิตกกังวล รู้สึกสนุกสนาน เคลิบเคลิ้มมีความสุข จึงทำให้ประชาชนบางส่วนต้องการให้มีการเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ (2) ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชา จะมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ผู้เสพยาจะก่อให้เกิดความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ ในญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักร ไม่อนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ (3) มาตรการทางกฎหมายในการเปิดเสรีกัญชาในประเทศไทย ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ไม่อนุญาตให้มีการเปิดเสรีกัญชาในด้านนันทนาการ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบในสังคม แต่อนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาทางการแพทย์ หรือนานาวิจัย เป็นต้น ส่วนในสหรัฐอเมริกา รัฐบาลกลางจะอนุญาตให้เปิดเสรีกัญชา เพื่อใช้ในการแพทย์ การศึกษา วิจัย เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด แต่มีบางรัฐฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐบาลกลาง โดยเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการได้

คำสำคัญ: กฎหมาย, เสรีกัญชา, เปรียบเทียบ

Abstract

This objective of this research was to study law problems of Cannabis liberalization of Thailand that considered from problems as follows: (1) Cannabis liberalization in recreation (2)

*Received: 22 October 2020; Revised: 13 November 2020; Accepted: 3 December 2020

affecting Cannabis liberalization (3) legal measures on Cannabis liberalization which the study will be compared with that of Japan, United Kingdom and the United States. This qualitative research was studied all documents.

The research result revealed that (1) problems of Cannabis liberalization in recreation caused by the substance abuse, personal problems, family, economy, unemployment, debt, when many of these problems could not be solved, they turned to using Cannabis to relax, reduce anxiety, feel fun , enchanting with pleasure, therefore causing some people want to liberalize cannabis for recreation.(2) affecting Cannabis liberalization, this will result in a growing number of cannabis addicts with a broad impact on society. The drug user causes heart disorders, brain, psychotic symptoms followed, more drug abuse, the more severe symptoms in Japan and the UK, cannabis liberalization will be not allowed to be freed in recreation. (3) legal measures on Cannabis liberalization in Thailand, Japan and the United Kingdom, all three countries did not allow the Cannabis liberalization for recreation. Due to that it will have an impact on society, but allowed the medical cannabis liberalization or research, etc. In America, the federal government was allowed Cannabis liberalization for medical, education, research for the benefit of the government in the prevention and suppression of offenses. However, some states violate federal laws by Cannabis liberalizing for recreation as well.

Keywords: law, cannabis liberalization, compare

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของหลายประเทศ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีแนวคิดจัดการกับปัญหายาเสพติดโดยมุ่งเน้นการปราบปรามเป็นหลัก เนื่องจากเห็นว่า ยาเสพติดเป็นภัยต่อสังคมอย่างร้ายแรง จึงควรมีมาตรการการปราบปรามและลงโทษที่เด็ดขาดและรุนแรง โดยหวังว่า มาตรการเช่นนี้จะช่วยยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และภาคีสมาชิกอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงรับเอาแนวคิดในการปราบปรามยาเสพติดนี้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลในการจัดการปัญหายาเสพติดในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ที่มุ่งเน้นการปราบปรามเป็นหลัก ซึ่งสะท้อนผ่านกลไกทางกฎหมาย โดยการกำหนดให้การกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นความผิดอาญา และมีบทลงโทษรุนแรง แม้กระทั่งความผิดฐานเสพยาเสพติดกฎหมาย ได้กำหนดความผิดและกำหนดโทษอาญาไว้ รวมไปถึงมาตรการตรวจยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (รุ่งศักดิ์ วงศ์กระสัน, 2560)

จากปัญหายาเสพติดซึ่งแพร่ระบาดอยู่ในปัจจุบัน องค์การสหประชาชาติจึงได้มีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไข ค.ศ. 1972 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออก

ฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 มุ่งเน้นที่จะให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งจากอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีสมาชิกได้ออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีบทบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เอาไว้ในมาตรา 7 แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท คือ ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicinal Opium) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride) และ ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม และมีบทกำหนดโทษไว้ทุกประเภท (ฉัตรสุนัน พงศ์ภูมิโย, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำกัญชาไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพืชเสพติด โดยเห็นว่า ควรกำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ต่อไป โดยไม่อนุญาตให้มีการใช้ในเชิงนันทนาการ แต่อนุญาตให้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวง เรื่องการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือ ในประเภท 5 พ.ศ. 2559 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2560 กำหนดให้ผู้ที่มีความประสงค์ปลูก จำหน่าย นำเข้าส่งออก หรือมีกัญชาไว้ในครอบครอง เพื่อการศึกษาวิจัย หรือเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ ต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยเหตุผลความจำเป็น จำนวนหรือปริมาณ และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), 2563)

ต่อมามีพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล มีนโยบายเสรีกัญชา ภายใต้คอนเซ็ปต์ “พืชแก้จน พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ กัญชาเสรี” ซึ่งจากนโยบายดังกล่าว ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะทำการปลูกกัญชา เพื่อเป็นการแนวทางในการเพิ่มรายได้ แต่มีนักวิชาการมองว่าสิ่งที่เป็นโยบายของพรรคการเมืองดังกล่าว เป็นปลายทางของระบบประเทศที่อนุญาตให้ปลูกกัญชาได้ เพราะหากไปดูอย่างประเทศแคนาดา ที่อนุญาตให้เสพกัญชาเพื่อการสันทนาการได้นั้น รัฐบาลของแคนาดามองแล้วว่าประเทศแคนาดาไม่มีปัญหาเรื่องการติดยาแต่อย่างใด จึงอนุญาตทั้งในส่วนของการวิจัยและในส่วนของการสันทนาการ ในสหรัฐอเมริกา การบังคับใช้ในเรื่องกัญชาเองก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ โดยบางรัฐไม่อนุญาตให้ใช้นันทนาการ แต่อนุญาตในการแพทย์ ต่อมาประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 กำหนดให้เปิดเสรีกัญชา จึงเกิดกระแสขึ้นอย่างมากในการที่คนไทยจะปลูกกัญชา โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่มุ่งจะให้เป็พืชเศรษฐกิจตัวใหม่ ซึ่งการเปิดเสรีกัญชาดังกล่าว เป็นการอนุญาตให้นำกัญชามาใช้ทางการแพทย์เท่านั้น ยังไม่อนุญาตให้ใช้เพื่อการสันทนาการหรือการอื่น ๆ (วิชา มหาคุณ, 2563)

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การเปิดเสรีกัญชาซึ่งมีพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลได้เสนอให้กัญชาเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ก็มีเสียงคัดค้านว่าการเปิดเสรีกัญชา จะสร้างผลกระทบในด้านสังคม เพราะสังคมไทยขาดภูมิคุ้มกันในการคิด หากเปิดเสรีกัญชาจะยิ่งทำให้ปัญหาเยาวชนไทย จากที่มีการเสพกัญชากันอย่างแพร่หลายยิ่งมากขึ้นไปอีก และกัญชาเป็นพืชที่มีสารออกฤทธิ์ที่มีผลต่อร่างกายและสมอง ถ้าเสพเข้าไปจะทำให้ผู้เสพมีอาการคล้ายกับติดยาเสพติดประเภทอื่น ๆ สำหรับประเทศไทยจัดให้กัญชาเป็นยาเสพติดประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ห้ามบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้รับอนุญาตจะผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ถือว่าเป็นความผิด แต่อีกนัยหนึ่ง ก็สร้างความสูญเสียโอกาสทางการพัฒนาด้านการแพทย์ ยารักษาโรค ทำให้ไทยยังขาดดุลการค้า และพึ่งพาการนำเข้ายาจากต่างประเทศ แต่ในชนบทบางพื้นที่ หมอชาวบ้านยังคงมีการใช้กัญชาในการรักษาคนไข้ตามภูมิปัญญาดั้งเดิม จึงควรทำการศึกษาร่วมกับการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลของแต่ละภูมิภาคแล้วนำผลดีมาใช้กับประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย เปรียบเทียบกับญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายในการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย เปรียบเทียบกับของญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

สมมติฐานของการวิจัย

การเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย เป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งมีทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน ผู้สนับสนุนให้ความเห็นว่า การเปิดเสรีทำให้รัฐสามารถควบคุมได้มากขึ้น ลดการซื้อขายกัญชาในตลาดมืด ประหยัดงบประมาณของรัฐในการลงโทษหรือจับกุมผู้ใช้กัญชา การลงโทษที่รุนแรงก็ไม่ได้เป็นการป้องกันไม่ให้ผู้เสพหน้าใหม่เข้าถึงกัญชาได้ เปิดโอกาสให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจ รัฐสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น ขณะที่ผู้ไม่สนับสนุนให้เหตุผลว่า การเปิดเสรีแม้กระทั่งการอนุญาตให้ผู้ป่วยปลูกกัญชาไว้ที่บ้านในปริมาณที่กำหนด ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย เพิ่มความเสี่ยงในทางสาธารณสุขและสังคมวงกว้าง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา แล้วนำผลดีมาใช้กับประเทศไทย

วิธีวิจัยดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) แนวคิด ทฤษฎี ตัวบทกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ผลงานวิจัย หนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ ผลงานทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับของญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

ผลการวิจัย

จากการที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย เปรียบเทียบกับญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ซึ่งบางประเทศจะมีกฎหมายควบคุมการเปิดเสรีกัญชา เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ หรืองานวิจัย ไม่อนุญาตให้ใช้ในการนันทนาการ ในขณะเดียวกัน บางประเทศมีการอนุญาตให้การเปิดเสรีกัญชาได้ทุกประเภท สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

(1) ปัญหาการเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

ปัจจุบันในประเทศต่าง ๆ มีการเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ และในทางการแพทย์หรือการวิจัย ในส่วนปัญหามูลค่าการเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ เกิดจากตัวบุคคลผู้เสพยาอยากลอง ชอบลอง หรือเพื่อนที่ชวนใช้กัญชาด้วยกัน บางรายมีความคิดคะนองวอดแวง แสดงความกล้าของตนในกลุ่มเพื่อน โดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้นและให้เพื่อนผู้ยอมรับว่า ตนเองแคง โดยมีได้คำนึงถึงผลเสีย หายหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง ผู้เสพยาบางรายอยู่ในสภาพที่มีปัญหาการว่างงาน หนี้สินมาก เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ ก็หันไปใช้สิ่งเสพติดมาผ่อนคลายความรู้สึกในความทุกข์ยากต่าง ๆ เหล่านี้ หรืออาจจะกลุ้มใจที่เป็นหนี้คนอื่น ก็ไปเสพยาให้เกิดการผ่อนคลาย ลดความวิตกกังวล รู้สึกสนุกสนาน เคลิบเคลิ้มมีความสุข จะได้ลืมเรื่องทุกข์ยากทั้งหลาย เนื่องจากฤทธิ์ของกัญชาที่ทำให้ผู้เสพได้รับความเพลิดเพลิน แต่หลังจากการเสพยาแล้วจะเกิดผลกระทบตามมา ในประเทศไทยยังไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาในการนันทนาการ แต่ในสหรัฐอเมริกาบางรัฐ สามารถใช้กัญชาในการนันทนาการได้ไม่ผิดกฎหมายของรัฐนั้น ๆ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9, 2563)

(2) ปัญหาผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชา

การเปิดเสรีกัญชาโดยทั่วไปจะทำให้มีจำนวนผู้เสพกัญชามากขึ้น และถ้าหากมีผู้เสพกัญชามากขึ้น จะมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างทั้งผู้เสพและผู้อื่น รวมทั้งประเทศชาติ เนื่องจากในกัญชาจะมีฤทธิ์กระตุ้นประสาท โทษของการเสพกัญชาเป็นระยะเวลานาน จะก่อให้เกิดความผิดปกติของหัวใจ ทำให้เกิดภาวะหัวใจล้มเหลว มีความผิดปกติทางสมอง ก่อให้เกิดอาการทางจิตประสาทตามมา ยิ่งเสพมากอาการก็จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดโรคต่างมากมาย ครอบครัวใดมีผู้เสพกัญชา มักจะสร้างความเดือดร้อนในทุกด้าน เกิดความแตกแยก สมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ฐานะทางสังคมของผู้ติดกัญชาย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคม ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากถ้าหากประชากรของประเทศมีผู้เสพติดกัญชาจำนวนมากขึ้น ประเทศชาติจะขาดความก้าวหน้า ขาดความมั่นคง คุณภาพของประชากรลดน้อยลงไป ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ กระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชาในด้านนั้นหนาแน่น จะทำให้เกิดปัญหาหลายประการซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อสังคมโดยทั่วไป ซึ่งในญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักร จะไม่อนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาในการนั้นหนาแน่น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9, 2563)

(3) ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการเปิดเสรีกัญชา

ในญี่ปุ่นมีกฎหมายควบคุมยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ซึ่งสารเสพติดภายใต้กฎหมายนี้ได้แก่ สารเสพติด ผิ่น เฮโรอีน มอร์ฟิน สารวัตถุออกฤทธิ์ วัตถุพิษที่มีสารเสพติด พิษเสพติด จุดประสงค์หลักของกฎหมายยาเสพติดในญี่ปุ่น คือ การควบคุมการนำเข้า ส่งออก การผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ครอบงำ นำเข้า หรือส่งออกกัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมาย (ฉัตรสมุน พฤตภูมิโย, 2559)

ในสหราชอาณาจักร ห้ามนำเข้า และส่งออกยาเสพติดโดยไม่ได้รับอนุญาต ห้ามการผลิตหรือการจัดส่งที่ขัดต่อกฎหมายยาเสพติด กฎหมายบัญญัติให้กัญชาเป็นยาเสพติดในบัญชี ข ห้ามมิให้ใช้ด้านนั้นหนาแน่น ห้ามการปลูก การผลิต การมีไว้ในครอบครอง หรือจัดส่งกัญชาไปให้ผู้อื่น ผู้โดยยอมให้ใช้สถานที่เพื่อการปลูก การปรุง การจัดส่งหรือสูบ มีความผิด เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจตักเตือนผู้เสพ การปลูกกัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนายาที่ใช้กัญชาเป็นฐาน การวิจัยทางคลินิกขออนุญาตทำได้ แต่การใช้กัญชาเป็นยารักษาโรค กฎหมายยังไม่อนุญาต (ฉัตรสมุน พฤตภูมิโย, 2559)

ในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายควบคุมยาเสพติดของรัฐบาลกลางควบคุมการผลิต นำเข้า ครอบครอง การใช้ และการกระจายตัวของสารบางชนิด ในสหรัฐอเมริกาหลายรัฐไม่ยึดหลักกฎหมายของรัฐบาลกลาง โดยกำหนดให้กัญชาใช้เพื่อความบันเทิงได้ด้วย จึงไม่มีการลงโทษผู้เสพกัญชา บางรัฐ กฎหมายอนุญาตให้มีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยเพื่อการรักษาทางการแพทย์ ถึงแม้จะมีข้อห้ามของรัฐบาลกลางก็ตาม มีการอนุญาตให้ทำการรักษาด้วยกัญชา แต่ไม่ได้ให้ความคุ้มครองจากการถูกจับกุมใด ๆ และยอมรับว่า กัญชาคือสิ่งที่ใช้เพื่อความบันเทิง ได้แก่ รัฐอลาสก้า แคลิฟอร์เนีย รัฐโคโลราโด รัฐฮาวาย รัฐเมน รัฐเนวาดา รัฐโอเรกอน และเมืองวอชิงตัน (ฉัตรสมุน พฤตภูมิโย, 2559)

อภิปรายผล

จากมูลเหตุในการเปิดเสรีกัญชา จะมีสิ่งจูงใจสองประการด้วยกันคือ เปิดเสรีในการสันถนาการ และ เปิดเสรีในทางการแพทย์ และการวิจัย ฯลฯ ซึ่งสังคมไทยส่วนมากแล้ว จะมุ่งไปที่การเปิดเสรีในด้านสันถนาการ เพื่อความสุข สนุกสนาน แต่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้าง ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติได้ คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม จึงยังคงกำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติด และขอความร่วมมือ ให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกต่อต้านยาเสพติด กำหนดกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศ ตนเอง

(1) การเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

เนื่องจากกัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษที่ออกฤทธิ์หลายอย่างต่อระบบประสาทส่วนกลางคือ ทั้ง กระตุ้นกดและหลอนประสาท สารออกฤทธิ์ที่อยู่ในกัญชามีหลายชนิด แต่สารที่ออกฤทธิ์ต่อสมองและทำให้ ร่างกาย อารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลงไปคือ เตตราไฮโดรแคนนาบินอล จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ผู้ที่ใช้ กัญชาในการนันทนาการ จะมีความรู้สึกว่าได้เสพกัญชาเข้าสู่ร่างกายแล้ว ส่งผลให้รู้สึกโล่ง คลายกังวล ลด ความเศร้าโศกเสียใจลงได้ รู้สึกเคลิ้ม ล่องลอย หายเครียด จึงมีการเริ่มใช้กัญชากันติดต่อกันมา ซึ่งการใช้ กัญชาในการนันทนาการ มีสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น ตัวบุคคลผู้เสพอยากลอง ชอบลองเพื่อเข้าไป ในสังคม หรือหมู่เพื่อนฝูงที่ชอบใช้ยาด้วยกัน ในการทดลองใช้บ่อยเข้าจนในที่สุดก็ติดสิ่งเสพติด หรืออาจเกิด จากสภาพแวดล้อม ได้รับยาจากเพื่อน ใช้ยาที่บ้านเพื่อน เพื่อนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำผู้หนึ่งผู้ใดไป ใช้ยาเสพติด บางรายมีความคึกคะนองอวดเก่งแสดงความกล้าของตนในกลุ่มเพื่อน โดยการแสดงการใช้สิ่ง เสพติดด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้นและให้เพื่อนฝูงยอมรับว่า ตนเองเก่ง โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียหรือ อันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9, 2563)

มูลเหตุของการใช้กัญชาในการนันทนาการนั้น จะมีจุดเริ่มต้นมาจากการเสพกัญชา ซึ่ง อาจเกิดจากตัวบุคคลผู้เสพเอง สภาพแวดล้อมของผู้เสพยาเสพติด สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้ใช้ยาเสพติด ผู้เสพสามารถหายได้ง่าย สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ การขาดการชักจูงไปในทางที่ดี และอยู่ใน สภาพสังคมที่พัวพันยาเสพติด ผู้เสพกัญชาดังกล่าวจึงแสวงหาแนวทางในการเปิดเสรีในด้านนันทนาการ เนื่องจากฤทธิ์ของกัญชาที่ทำให้เกิดการผ่อนคลาย ลดความวิตกกังวล รู้สึกสนุกสนาน เคลิบเคลิ้มมีความสุข จึงทำให้มีผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์และเสพติดกัญชาเป็นจำนวนมากอย่างไม่น่าเชื่อ โดยจะมีจำนวนเป็นรองก็แต่ กลุ่มคนที่ติดสุรา กาแฟและบุหรี่เท่านั้น ถ้าหากเปิดเสรีกัญชาจะได้เข้าถึงได้ง่ายและไม่ผิดกฎหมาย แต่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 มีบทบัญญัติให้กัญชา กระเทียม เป็นยาเสพติด ประเภทที่ 5 (มาตรา 7 (5)) ห้ามผลิต นำเข้า หรือส่งออก (มาตรา 26/2) ห้ามจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง (มาตรา 26/3) ห้ามเสพยาเสพติดประเภทที่ 5 (มาตรา 93 วรรคสอง) ถ้าฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษ ซึ่งหมายความว่า กฎหมายยังไม่เปิดเสรีกัญชาในด้านนันทนาการ (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7), 2562)

(2) การเปิดเสรีกัญชาในทางการแพทย์

กระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวง เรื่องการขออนุญาต และการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือ ในประเภท 5 พ.ศ. 2559 กำหนดให้มี

การขออนุญาตผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อการบริหารยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชาที่ใช้ในทางการแพทย์ในประเทศ (2) เพื่อการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ทางด้านการแพทย์ หรือวิทยาศาสตร์หรือเภสัชกรรม (3) เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด และความร่วมมือระหว่างประเทศ (4) เพื่อการผลิตเพื่อส่งออก และส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชา (5) เพื่อการผลิตซึ่งกระทำได้โดยการปรุงยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชาสำหรับคนไข้เฉพาะรายของผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหอผู้ป่วยตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย (6) เพื่อรักษาโรคกรณีจำเป็นสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย (7) กรณีผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชาติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรสำหรับใช้รักษาเฉพาะตัวภายในเก้าสิบวัน (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7), 2562)

ต่อมารัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถนำกัญชาและพืชกระท่อม ไปทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ และสามารถนำไปใช้ในการรักษาโรคภายใต้การดูแลและควบคุมของแพทย์ได้ เพื่อเป็นการรับรอง และคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยที่จะได้รับและใช้กัญชา เพื่อประโยชน์ในการรักษาและพัฒนาทางการแพทย์ ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ผู้ได้รับอนุญาต เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านยาของประเทศ และป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดทางด้านยา การประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเป็นชาติแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่อนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และการวิจัย ซึ่งเป็นการนำเอากฎกระทรวง เรื่อง การขออนุญาต และการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือ ในประเภท 5 พ.ศ. 2559 มาเสนอเป็นกฎหมาย (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7), 2562)

(3) ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชา

ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชาในด้านนันทนาการ จะทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ซึ่งอาจเกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสพเอง ทำให้สับสนและความจำเสื่อม เกิดความสับสน วิดกกังวล ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความวิตกกังวล ผลกระทบทางสังคม ทำให้บุคคลทั่วไปหวาดระแวง ขาดความเชื่อถือ ผลกระทบต่อประเทศชาติ ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียเวลา เสียงบประมาณในการกำกับดูแลผู้ติดกัญชา มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศ ไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติ ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่าง ๆ ถ้าให้มีการเปิดเสรีกัญชาในด้านนันทนาการ จะเกิดความเสียหายทั้งภายใน และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9, 2563)

(4) กฎหมายการเปิดเสรีกัญชาระหว่างประเทศ

กฎหมายการเปิดเสรีกัญชาระหว่างประเทศ จะมีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 มีเนื้อหาในการควบคุมและจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษ เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น (ฉัตรสุมน พงศ์มณีโชติ)

, 2559) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 มุ่งเน้นการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทสำหรับทางการแพทย์ และทางวิทยาศาสตร์ กำหนดข้อสารที่จะต้องควบคุม อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 มีหลักการที่สำคัญในการครอบคลุมกิจกรรมยาเสพติดทุกประเภท และมีบทกำหนดโทษอย่างรุนแรงเหมาะสมกับฐานความผิด (ฉัตรสมุน พฤตภูมิบุญ, 2559)

(5) กฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของต่างประเทศ

กฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของญี่ปุ่น มี The Narcotics and Psychotropics Control Law ค.ศ. 1953 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท จุดประสงค์หลักของกฎหมายยาเสพติดในญี่ปุ่น คือ การควบคุมการนำเข้า ส่งออก การผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (ฉัตรสมุน พฤตภูมิบุญ, 2559) กฎหมายของสหราชอาณาจักร มี The Misuse of Drugs Act 1971 : MDA ว่าด้วยการใช้ยาในทางที่ผิด เป็นกฎหมายควบคุมสารเสพติด มีบทบัญญัติควบคุมการใช้ยาตามบัญชีรายชื่อ รวมถึงยาที่มีคุณสมบัติเป็นยารักษาโรคด้วย ห้ามนำเข้า และส่งออกยาควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ห้ามการผลิตหรือการจัดส่งที่ขัดต่อกฎหมายการค้ายาเสพติดเป็นความผิด กัญชาเป็นยาเสพติดในบัญชี ข ซึ่งยังคงห้ามมิให้ใช้ ด้านนันทนาการ ห้ามการปลูก การผลิต การมีไว้ในครอบครองหรือ จัดส่งกัญชาไปให้ผู้อื่น (ฉัตรสมุน พฤตภูมิบุญ, 2559) กฎหมายในการเปิดเสรีกัญชาของสหรัฐอเมริกา มี The Controlled Substances Act : CSA เป็นกฎหมายควบคุมยาเสพติดของรัฐบาลกลาง ภายใต้การควบคุมการผลิต นำเข้า ครอบครอง การใช้ และการกระจายตัวของสารบางชนิด แต่ในสหรัฐอเมริกา ถึงแม้จะยึดนโยบายปราบปรามยาเสพติดโดยบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรง แต่มีหลายรัฐไม่ยึดหลักกฎหมายของรัฐบาลกลาง โดยยอมรับว่า กัญชาคือสิ่งที่ใช้เพื่อความบันเทิง จึงไม่มีการพิพากษาลงโทษจำคุกกับผู้เสพกัญชาแต่ประการใด (ฉัตรสมุน พฤตภูมิบุญ, 2559)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหากฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของประเทศไทย ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ทำให้ทราบมูลเหตุการณเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ การเปิดเสรีกัญชาในทางการแพทย์ ทราบถึงผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชาในประเทศไทยซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมอย่างกว้าง ทราบนโยบายในการป้องกันปัญหายาเสพติดตามกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายการเปิดเสรีกัญชาของต่างประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

กฎหมายต้องไม่อนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ เนื่องจากผู้เสพกัญชาจะใช้กัญชาเป็นสื่ผ่านคลายความวิตกกังวล รู้สึกสนุกสนาน เคลิบเคลิ้มมีความสุข จะมีผลกระทบต่อผู้เสพเอง ต่อครอบครัว และสังคม เกิดความเสียหายระดับประเทศ ในประเทศไทยยังไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาในการนันทนาการ แต่ในสหรัฐอเมริกาบางรัฐ สามารถใช้กัญชาในการนันทนาการได้ไม่ผิดกฎหมายของรัฐนั้น ๆ ในประเทศไทยจึงไม่สมควรที่จะเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

(2) ผลกระทบจากการเปิดเสรีกัญชา

กฎหมายต้องอนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาในทางการแพทย์ เพื่อการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ทางด้านการแพทย์ หรือวิทยาศาสตร์หรือเภสัชกรรม หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้น เนื่องจากการเปิดเสรีกัญชาจะทำให้ผู้เสพสามารถเข้าถึงกัญชาได้ง่ายขึ้น และจะมีผลกระทบต่อตัวผู้เสพเอง สร้างความเดือดร้อนแก่ครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และสังคม เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ประเทศชาติจะขาดความก้าวหน้า คุณภาพของประชากรลดน้อยลงไป ในญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักร จะไม่อนุญาตให้เปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ ในประเทศไทยจึงไม่ควรเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

(3) กฎหมายในการเปิดเสรีกัญชา

ในญี่ปุ่น มีกฎหมายควบคุมการนำเข้า ส่งออก การผลิต กัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ในสหราชอาณาจักร กฎหมายบัญญัติให้กัญชาเป็นยาเสพติดในบัญชี ข ห้ามมิให้ใช้ด้านนันทนาการ ห้ามการปลูก การผลิต การมีไว้ในครอบครอง หรือการปลูกกัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาที่ใช้กัญชาเป็นฐาน การวิจัยทางคลินิกขออนุญาตทำได้ ในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายควบคุมยาเสพติดของรัฐบาลกลางควบคุมการผลิตนำเข้า ครอบครอง การใช้ และการกระจายตัวของสารบางชนิด แต่มีหลายรัฐไม่ยึดหลักกฎหมายของรัฐบาลกลาง โดยกำหนดให้กัญชา ใช้เพื่อความบันเทิงได้ด้วย ซึ่งก็เป็นส่วนน้อย ในประเทศไทยจึงไม่ควรเปิดเสรีกัญชาในการนันทนาการ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.). (2561). *กัญชาเป็นยาเสพติด ห้ามเสพเพื่อสันทนาการ*. เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2563 จาก <https://1url.ws/M9cob>.
- ฉัตรสุมน วฤตนิญโญ. (2559). การทบทวนและสังเคราะห์องค์ความรู้กฎหมายยาเสพติดเปรียบเทียบ : รูปแบบกฎหมายและแนวทางการควบคุมยาเสพติด. ใน *รายงานการวิจัย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7). (2562). *กระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวง เรื่อง การขออนุญาต และการอนุญาตผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือ ในประเภท 5 พ.ศ. 2559*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 1 ก 6 มกราคม 2560.
- รุ่งศักดิ์ วงศ์กระสัน. (2560). *มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติด : แนวทางในการจัดตั้งศาลเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย*. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2560 – 2561.
- วิชา มหาคุณ. (2562). *วินัยคนไทยไม่พร้อม*. เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2563 จาก <https://1url.ws/4miX7>.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 9. (2563). *ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท*. เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2563 จาก <https://1url.ws/41r0T>.